

HATVÁNYOK

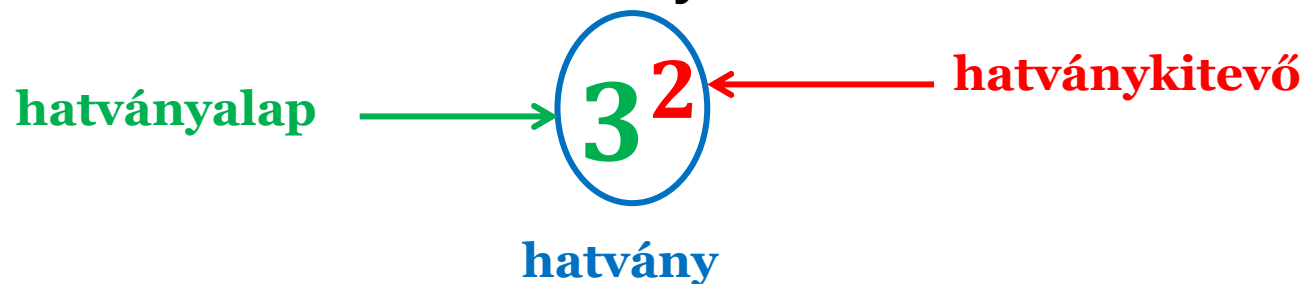
7.osztály

Emlékeztető:

A $3 \cdot 3$, két azonos tényezőből álló szorzatot így jelöljük:

$$3 \cdot 3 = 3^2,$$

és 3 a négyzeten, három a másodikon,
3 második hatványának is nevezzük.

$$3^2 = 9 \longleftarrow \text{a hatvány értéke}$$

A hatványozás

Hogy írjuk le az $5 \cdot 5 \cdot 5$ három tényezőből álló szorzatot röviden?

$$5 \cdot 5 \cdot 5 = 5^3$$

Így olvashatjuk ki:

- öt a harmadikon,
- öt a köbön,
- öt a harmadikra emelve,
- öt harmadik hatványa.

A hatványozás

Az első tíz pozitív egész szám négyzete:

$$1^2 = 1$$

$$2^2 = 4$$

$$3^2 = 9$$

$$4^2 = 16$$

$$5^2 = 25$$

$$6^2 = 36$$

$$7^2 = 49$$

$$8^2 = 64$$

$$9^2 = 81$$

$$10^2 = 100$$

Az első tíz pozitív egész szám köbe:

$$1^3 = 1$$

$$2^3 = 8$$

$$3^3 = 27$$

$$4^3 = 64$$

$$5^3 = 125$$

$$6^3 = 216$$

$$7^3 = 343$$

$$8^3 = 512$$

$$9^3 = 729$$

$$10^3 = 1000$$

A hatványozás

Az a tetszőleges szám hatványai:

$$a^1 = a$$

$$a^2 = a \cdot a$$

$$a^3 = a \cdot a \cdot a$$

$$a^4 = a \cdot a \cdot a \cdot a$$

A nulla hatványai:

$$0^1 = 0$$

$$0^2 = 0$$

$$0^3 = 0$$

$$0^4 = 0$$

DEFINÍCIÓ: Jelöljön a egy tetszőleges számot, n pedig legyen pozitív egész szám! Ekkor a **n -edik hatványának** nevezzük azt az n tényezőös szorzatot, melynek minden tényezője a . Jele a^n (a az n -ediken).

$$a^n = \underbrace{a \cdot a \cdot a \cdot \dots \cdot a}_{n \text{ tényező}}$$

Az a -t a hatvány alapjának, az n -et kitevőnek nevezzük. Minden szám első hatványa önmaga, azaz $a^1 = a$.

A hatványozás

1.példa

Írjuk fel hatvány alakban a következő szorzatokat! Írjuk le szavakkal is a kapott eredményt!

a) $3 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 3 = 3^4$, három a negyediken

b) $2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 = 2^5$, kettő az ötödiken

c) $5 \cdot 5 \cdot 5 \cdot 5 \cdot 5 \cdot 5 = 5^6$, öt a hatodikon

d) $(-2) \cdot (-2) \cdot (-2) = (-2)^3$, mínusz kettő a harmadikon

A hatványozás

2.példa

Írjuk fel szorzat alakban a következő hatványokat és számítsuk ki az értéküket!

$$a) 2^6 = 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 = 64$$

$$b) (-3)^5 = (-3) \cdot (-3) \cdot (-3) \cdot (-3) \cdot (-3) = -243$$

$$c) 0,1^3 = 0,1 \cdot 0,1 \cdot 0,1 = 0,001$$

$$d) \left(\frac{2}{3}\right)^5 = \left(\frac{2}{3}\right) \cdot \left(\frac{2}{3}\right) \cdot \left(\frac{2}{3}\right) \cdot \left(\frac{2}{3}\right) \cdot \left(\frac{2}{3}\right) = \frac{32}{243}$$

A hatványozás

3.példa

Írjuk fel és számítsuk ki a következő kifejezéseket!

a) három a négyzeten: $3^2 = 9$

e) kettő a hatodikon: $2^6 = 64$

b) öt a köbön: $5^3 = 125$

f) hat a köbön: $6^3 = 216$

c) hét a harmadikon: $7^3 = 343$

g) nyolc negyedik hatványa: $8^4 = 4096$

d) tíz a negyediken: $10^4 = 10000$

h) ezer az elsőn: $1000^1 = 1000$

Feladatlap:

HATVÁNYOZÁS

Írd föl a következő szorzatokat hatványalakban! Számítsd ki az értéküket!

$3 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 3 =$	$0,1 \cdot 0,1 \cdot 0,1 \cdot 0,1 =$
$\left(-\frac{2}{3}\right) \cdot \left(-\frac{2}{3}\right) \cdot \left(-\frac{2}{3}\right) =$	$\frac{1}{5} \cdot \frac{1}{5} \cdot \frac{1}{5} =$
$2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 =$	$(-3) \cdot (-3) \cdot (-3) \cdot (-3) =$
$(-0,1) \cdot (-0,1) \cdot (-0,1) =$	$(-4) \cdot (-4) \cdot 5 \cdot 5 \cdot 5 =$
$\frac{2}{3} \cdot \frac{2}{3} \cdot \frac{2}{3} \cdot \frac{2}{3} =$	$\frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} =$
$(-1) \cdot (-1) \cdot (-1) \cdot (-1) \cdot (-1) =$	$(-1,1) \cdot (-1,1) \cdot (-1,1) \cdot (-10) \cdot (-10) =$

Egyes számok hatványai

2 hatványai:

$$2^1 = 2$$

$$2^2 = 4$$

$$2^3 = 8$$

$$2^4 = 16$$

$$2^5 = 32$$

$$2^6 = 64$$

$$2^7 =$$

$$2^8 =$$

$$2^9 =$$

$$2^{10} =$$

$$2^{11} =$$

$$2^{12} =$$

4 hatványai:

$$4^1 = 4$$

$$4^2 = 16$$

$$4^3 = 64$$

$$4^4 =$$

$$4^5 =$$

3 hatványai:

$$3^1 =$$

$$3^2 =$$

$$3^3 =$$

$$3^4 =$$

$$3^5 =$$

$$3^6 =$$

5 hatványai:

$$5^1 =$$

$$5^2 =$$

$$5^3 =$$

$$5^4 =$$

**Köszönöm
a
közreműködésedet!**

Felhasznált irodalom:

- Madarász Mária: Matematika kézikönyv, Atlantis Kiadó – Újvidék, 2004
- Jakab Tamás, Kosztolányi József, Pintér Klára, Vincze István:
Sokszínű matematika 7, Mozaik Kiadó – Szeged, 2009